

Igor Grdina

TROMPETA KLIČE

ali

Ivan in Klarica na manevrih

Ivan Cankar – zasačen pri delu!

8. november 1898 je bil čisto običajen dan; nič svetovnozgodovinsko zares pomembnega ali pomenljivega se ni zgodilo na ta torek. V dežel-nem stolnem mestu Ljubljana so se rodoljubne dame in ocilindrani gospodje, ki so se s pono-som razglašali za "boržoaje", čeprav jih je večina mladost preživela v najbolj patriarhalnem kmeč-kem okolju, zvečer odpravili v gledališče, da se po duhamornem delavniku sprostijo ter s svojo toaletto po možnosti vzbudijo zavist pri sose-dih... Ah, da, die berühmte 'krajnska fovšarija', kakor je nekoč zavzdihnil Dragotin Dežman in se potem čez noč prelevil v Karla Deschmanna!

Priložnost za impresiven "prikaz in pokaz na družabnem in družbenem polju" – beri: v gleda-liškem foyerju – je bila skorajda idealna: tistega dne je bila na sporedu slovenska premiera ope-rete Victorja Rogerja Les 28 Jours de Clairette. Dirigiral je na prelomu stoletja v ljubljanski dol-gi vasi praktično nepogrešljivi glasbeni veščak Hilarij Benišek, režiser pa je bil Rudolf Ine-mann, ki je "dvignil slovensko gledališče iz dile-tantizma do umetnosti."¹ Oba sta bila eminent-na predstavnika češke kulturniške emigracije, ki je našim narodnjakom prišla na "bratsko" po-moč pri težavnem merjenju moči s podjetnimi

nemškimi tekmeči. Sama po sebi bi predstava danes že skorajda povsem pozabljenega dela ne bila vredna posebne pozornosti, vendar pa je vsa stvar zanimiva vsaj zato, ker je za prevod teksta poskrbel Ivan Cankar! In to tisti Cankar, ki je v svoji poslednji za življenja izdani knjigi Podobe iz sanj – v črtici Veselejša pesem – zapi-sal: "Pred mnogimi leti sem poslušal na Dunaju deveto simfonijo Beethovno. Med vsemi ob-likami umetnosti mi je glasba najbolj tuja in obenem najbolj ljuba. Vse teorije so mi zakle-njene in zapečatenene; še not ne znam brati. To popolno, sramotno neznanje pa se čisto prijaz-no družī s prav posebno, skoraj bolno občutlji-vostjo za zvok, za ubranost in neubranost. Vsaka melodija je bitje zase, ima svoj telesen obraz, svoj živ pogled, svojo besedo in krenjto. Vsaka odpre vrata na stečaj mislim in spominom brez števila; in vsaka pesem je doživljaj, ki ostane v duši neizbrisljiv."²

Nenavadno je potemtakem že to, da se je Can-kar lotil poslovenjevanja teksta, ki je bil name-njen petju. Vendar Rogerjeva Clairette ni bila

¹ To sodbo je izrekel Anton Verovšek, ki je bil stonim za slovensko gledališče; glej v: Izidor Cankar, *Izbrano de-lo, Ljubljana 1972*, 175.

² Ivan Cankar, *Izbrano delo VII, Ljubljana 1970*, 292.

edini pisatelj izlet na to področje: v Ljubljani so istega 1898. leta v njegovem prevodu uprizorili tretjo opero Viktorja Parme Stara pesem, ki ji je besedilo v italijanščini napisal solibretist Mascagnijeve Cavallerie rusticane Guido Menasci. Cankarju zaradi glasbenega analfabetizma libretistika zagotovo ni mogla biti blizu, prav tako pa so mu bili dokaj tuji lažji gledališki žanri; njihova "zaščitna znamka" sta bili pri nas narodna oz. ljudska igra s petjem in opereta. Samo spomnimo se, kako je mož rogovilil zoper ubogega Frana Govekarja in njegovo recepcijsko nenavadno uspešno dramatizacijo Levstikovega Martina Krpana.³ Govekar je postal kar občno ime za narodnjaškega literata, ki mu uspeh pomeni več kot umetnost in ima do občinstva paternalističen odnos. Seveda knez naših pisateljev pri tovrstnem "žigosanju" ni bil povsem izviren; nemški nacionalisti so na vrhuncu t. i. celjske krize, ki je nazadnje odpihnila koalicijsko vlado kneza Alfreda Windischgraetza, npr. predlagali, da bi se pljuvalnikom poslej reklo Kaltenegger – v večem spomin in opomin na narodno ne dovolj vehemetno eksponiranega konservativnega rojaka, ki se je zavzemal za kompromis s Slovenci.⁴

Kako gorak je bil Cankarju (zlasti lažji) meščanski teater – in v opereti je mogoče videti njegovo kvintesenço⁵ –, lahko razberemo iz znamenitega pisateljevega tržaškega govora Slovensko ljudstvo in slovenska kultura aprila 1907. Ob tej priložnosti je izrekel nekaj hudo jeznih misli o domači kulturniški sceni, ki so ji glavni pečat vtisnili njemu neznosno zoprni liberalni ustvarjalci (Cankarjev socialdemokratski radikalizem je bil tedaj pač v zenitu); med drugim je povedal: "V ljubljanskem gledališču igrajo lepo moderno ali pa tudi klasično dramo. Drugo jutro že prepevajo po Ljubljani tisto ljubeznivo pesem: 'To ni za ljudstvo!' Naše ljudstvo ne mara takih reči, naše ljudstvo ni zrelo za take reči, ne ponujajte našemu ljudstvu torte, ko je komaj žgancev vajeno! In res – moderna ali klasična drama izgine sramotno z odra, na odru pa se prikaže domača umetnost /to so reprezentirale t. i. narodne igre, v katerih ni manjkalo

petja; bile so torej povsem podobne opereti/, ki ima na čelu zapisano geslo: 'Ejduš' in 'ga že maja!'"⁶ Igralec in režiser Anton Verovšek, ki je bil s Cankarjem v mnogočem na isti valovni dolžini,⁷ je bil še bolj neposreden in se je takole razburil nad opereto: "Drama se je ves čas bagatelizirala; zato se ni moglo razviti slovensko dramatično slovstvo. Element naše publike je pravzaprav opereta, v opero se hodi le zavoljo noblese."⁸ Verovšek, ki ga je prav Govekarjeva dramatizacija Krpana naredila za prvo gledališko zvezdo na slovenskem nebu, si ni mogel kaj, da ne bi še sam udaril po nesrečnem naturalističnem pisatelju; Izidorju Cankarju je prostodušno izjavil: "Dasi sem zaradi teh figur /≠ likov v Govekarjevih 'dramatičnih produktih' / postal popularen – pa po krivici, ker bi bil ta košček priznanja boljše zaslužil za druge vloge – sem tudi sam izprevidel, da je bila doba narodnih iger moji umetnosti le v škodo. Zato so se mi te vloge uprle, kakor so se uprle tudi drugim. Medtem so namreč 'Rokovnjači' razbojnikovali po vseh slovenskih deželah, krjavljevalo in krpanajsalo se je v zadnji goriški vasi, dokler se ni pri občinstvu in kritiki pojavil odpor, ki je z narodnimi igrami nepričakovano hitro pometel."⁹

Toda preden je Ivan Cankar naredil križ čez svoje poskuse, da bi se usidral v slovenski kulturniški srenji po zgledu svojih večinoma liberalno usmerjenih predhodnikov,¹⁰ je očitno počel marsikaj, s čimer se pozneje ni več strinjal. Da, celo na toliko ozloglašeno "elkanje" je tedaj morda še pristajal, saj je besedi "cel" in "prišel" v finalu 2. dejanja operete o Clairetti zrimal s "kolonel" in "duel" (v izvirniku je namreč v vseh štirih zaporedno sledečih si verzih, ki se v slovenščini končajo na navedne besede, ista rima; vkanje oziroma ukanje pa pri "duelu" in "kolonelu" ne pride v poštev). Skratka, zdi se, da Cankarjevo delo ne izdaja samo umetnika, temveč vsaj mestoma tudi zgolj literata. Stiska je pisate-

⁶ Ivan Cankar, *Izbrano delo I*, Ljubljana 1970, 282.

⁷ Prim. Cankarjev spis Verovšek, ki je bil 5. januarja 1915 objavljen v *Slovenskem narodu* (I. Cankar, *Zbrano delo*, 24. knjiga, Ljubljana 1975, 237 – 239; 512 – 514).

⁸ Izidor Cankar, n. d., 174.

⁹ Izidor Cankar, n. d., 172.

¹⁰ V kontekst Cankarjevih zgodnjih prizadevanj, da bi se na slovenski literarni sceni uveljavil kot ustvarjalec v okvirih liberalne paradigme, gre njegovo navdušeno hvaljenje in posnemanje Antona Aškercja. Pozneje, v anarhoidni in socialdemokratski fazi svojega duhovnega razvoja, je Cankar Aškercja hudo napadal, s tem pa je v dobršni meri uspel zabrisati svoje mladostne ideale.

³ Prim. *zajedljiva Cankarjeva spisa Krpanova kobila ter Govekar in Govekarji*.

⁴ J. Cvirn, *Trdnjaviški trikotnik. Politična orientacija Nemcev na Spodnjem Štajerskem (1861 – 1914)*, Maribor 1997, 190.

⁵ Prim. V. Klotz, *Bürgerliches Lusttheater. Komödie - Posse - Schwank - Operette*, Reinbek bei Hamburg 1987, zlasti 185 – 252.

lja od časa do časa prisilila k podvigom, ki bi jih mogli označiti za "kompromis z realnostjo". Že novembra 1896, ko je napravil križ čez študij na dunajski tehniki in se odločil za slavistično-romanistični študij na univerzi (česar potem ni uresničil), je v pisanju videl pravzaprav svoj edini vir zaslužka.¹¹ Zanj zadnja leta 19. stoletja niso bila nič kaj prijazna; rojaki so mu tedaj sicer precej splošno priznavali lep talent, vendar so mnogi menili, da ima docela nemogoč značaj. Ko mu je dobrosrčni Govekar pomagal iskati službo, je od nekega časnikarskega uredništva dobil odgovor, da je Cankar kot "prepirljiv in aroganten" človek popolnoma "nerabljiv".¹² Bili so pač časi, ko so v časnikarstvu uspevali ljudje z mogočnimi pokrovitelji: Miroslav Malovrh, ki je bil najudarnejše in naravnost virtuožno zlobno pero prvaka liberalnih "zadovoljnih Kranjcev" Ivana Tavčarja, in Ivan Štefe, strupeno zgovorni oproda bossovskega šefa slovenskih katolikov Ivana Šušteršiča, sta okoli leta 1900 postala kralja našega političnega revolver-žurnalizma ter obdržala tak položaj še globoko v leta strahot prve svetovne vojne. Oba sta tragično končala: Malovrh v umobolnici, Štefe na vrvi.

Cankar se v tedanji časnikarski pragmatiki ne bi mogel znajti – to je bil posel za redoljubnega rodoljuba Govekarja, ki se je uslužbil pri Slovenskem narodu in se potem zasidral na ljubljanskem magistratu. Žurnalistika tedaj ni bila več domena boheme in improvizacije: postala je orožje in je zatorej terjala profesionalizem (pogosto je drugo ime zanj pristranskost!). Leta, ko je moral Ivan Tavčar sam od prve do zadnje črke napisati prenekatero številko Slovenskega naroda, so minila. Časniki so v 2. polovici 19. stoletja dobili velik vpliv; v pravem pomenu besede so postali "organi" strank, gibanj in posameznikov. "Največji postopač v Ljubljani" Vladimir Svetek v začetku 20. stoletja ni kar tako grozil mestnim policijskim stražnikom s tem, da jih bo "dal" v Tavčarjev "Narod", čemur bo sledil odpust iz službe...¹³ Javna beseda je imela silno moč; niso je še devalvirali kričavi demagogi, ki so po letu 1918 s stadionov, trgov in iz radijskih

aparatov oznanjali somrak svobode ter vzpon totalitarizmov vseh barv in baž.

Kakšna je bila duhovna fiziognomija Ivana Cankarja na večer 19. stoletja? Najkrajše rečeno: odprta k različnim možnostim. Na začetku leta 1897 je mladi pisatelj razlagal bratu Karlu: "Moje življenje je zares interesantno, po priliki tako, kakor pariških 'bohémov',"¹⁴ naslednje leto pa je takole razglabljal o svojem dotedanjem "okušanju sveta": "Kadar se mi je zdelo, da sem prišel v svojih mislih do konca, da sem spoznal jasno in razločno vse skrivnosti – dvignilo se je pred mano kakor visoka stena in videl sem, da ne vem ničesar. Iskal sem po filozofih, ki so premišljevali vse življenje po zadnjih vzrokih življenja, a na najtežja vprašanja mi ni odgovoril noben. Vse se vrti v krogu, – kadar človek misli, da je spoznal dovolj, takrat zapazi, da stoji zopet tam, kjer je prišel svojo pot. Zató je naravno, da se svet tako krčevito oklepa boga; – iz njega si more razlagati vse in jasno mu je, čemu živi, a kadar nima več te vere, iskati mora resnico sam, če hoče, da je človek. Kadar pa prične iskati, naraščajo vprašanja zmirom bolj, dokler naposled ne obstane in ne more več naprej; in v svoji utrujenosti se oklene navadno tujih, zmedenih nazorov ali pa se vrne, odkoder je bil prišel..."¹⁵ V Cankarjevem življenju je bilo tisti čas veliko iskanj in negotovosti; pisanje besede bog z malo začetnico – ob koncu njegove umetniške poti, v Podobah iz sanj, je tu že vse drugače (bog postane Bog!) – pa pričuje o radikalizmu, ki se odleplja od temeljev domače tradicije. Potemtakem je neposredno pred prelomom stoletja osrednja značilnost Cankarjevega ravnanja nepredvidljivost in celo njegov začasni vstop v glasbeno gledališče leta 1898 ne more prehudo presenečati. Prav tako pa tudi ne kratkotrajnost pisateljevega stika z operno-operetnim odrom.

Kdo je mar?

Poleg premiere 8. novembra 1898 je ljubljanska postavitev Rogerjeve operete o Clairetti doživela še dve ponovitvi – v četrtek 10. in v nedeljo 20. novembra 1898. Nikoli prej in nikoli pozneje tega dela v slovenščini ni bilo mogoče ne videti ne slišati na odrskih deskah. Glede na ta podatek bi mogli sklepati, da gre za precej povprečno kompozicijo. Vendar ni tako; v svojem žanru je bila Klarica na vojaških vajah (takšna je

¹¹ Prim. pismo Ivana Cankarja bratu Karlu 23. novembra 1896 (*Dom in svet*, Ljubljana 1920, 21), kjer pravi, da bo z opustitvijo tehniškega študija izgubil štipendijo in pristavlja: "Torej moram pisati, veliko pisati, da si kaj prislužim."

¹² Izidor Cankar, n. d., 221.

¹³ J. Cvirn, *Vsega je bil kriv Buffalo Bill*, *Zgodovina za vse*, leto I, št. 2, Celje 1994, 8.

¹⁴ Izidor Cankar, n. d., 220.

¹⁵ Izidor Cankar, n. d., 241.

Mich.₁₄ : ali imate vse, kar zahtevam.

L. F.

PETIT RONDEAU.

MICHONNET, LES MODISTES.

Op. 2°

All.^{to} moderato.

MICHONNET.

PIANO.

Viol.^{to} All.^{to} moderato.

Je veux d'a-
Hej, vraga

Cor.
mf

pp Cor. 1. 2.

M. bord, — je le con - fes - se, — Un jo - li bras, — Un corset
ho - sem pri de - le - su nez - no ro - ko in mendo

quat.
Cor.

fag

2 fl.

M. lice bo di ro vetu ul na ro
tenant sa pro - mes - se, Rem - pli d'ap - pas!
ho - se pri de - le - su nez - no ro - ko in mendo

Sop. LES MODISTES.

J'ai ce qu'il faut, voy - ez plutôt, voy - ez plu - tôt;
J'ai tout ce qu'il faut, voy - ez plutôt, voy - ez plu - tôt;

p léger.

A.C. 8661.

Stran iz klavirskega izvlečka operete Klarica na vojaških vajah (hrani: Arhiv ljubljanske opere)

namreč bila slovenska varianta naslova Rogerjeve operete) zgledno uspešno delo; na francoskih odrih – zlasti podeželskih – se je obdržala vse do 2. svetovne vojne.¹⁶

Victor Roger se je rodil leta 1853, umrl pa je 1903. Pri pisanju operet je občasno sodeloval s sedem let starejšim skladateljskim kolegom Gastonom Serpettom. Od kakih tridesetih njegovih samostojnih odrskih del sta velik uspeh doživeli dve: Joséphine vendue par ses soeurs (Jožefina, ki so jo prodale njene sestre), ki je bila premierno uprizorjena v Bouffes-Parisiens 19. marca 1886, in Les 28 Jours de Clairette (Klaričinih osemindvajset dni), krščena v Folies-Dramatiques 3. maja 1892. Jožefina je seveda parodija svetopisemske zgodbe o egiptovskem Jožefu: gre za pariško dekle, ki je izvrstna pevka in pričakuje teaterski angažma, vendar je "prodana" v nek bližnjevzhodni harem, iz česar se nato razvije komedija. Clairette oziroma Klarica za razliko od nje vseskozi ostaja na evropskih tleh: zgodba se odvija v mondenem okolju pariških trgovin in na manevrih huzarjev, naslovna junakinja pa skuša obvarovati svojega novopečenega soproga pred zankami, ki mu jih nastavlja njegova bivša metresa. Po nekaj zmedah s preoblačenjem se vse prav razplete. Za velikanski uspeh operete o Klaričinih podvigih na manevrih je bila zaslužna tudi pevka naslovne vloge Marguerite Ugalde, ki je bila v svojem času velika zvezda.¹⁷

Libreto sta skladatelju napisala prekaljena odrska veččaka H. Raymond in Antony Mars.¹⁸ Roger je partituro posvetil svojemu prijatelju Albertu Vizentiniju, ki je vodil gledališče Folies-Dramatiques. Dirigent, ki je pripravil krstno predstavo, se je pisal Baggers.¹⁹

Kaj je mar?

Roger je bil – kakor smo pravkar videli – eden izmed dovolj uspešnih mojstrov francoske operete, žanra, ki ga je "izumil" Florimond Hervé

(1825 – 1892; v resnici se je mož pisal Ronger), najvišje pa povzdignil Jacques Offenbach (1819 – 1880). "Operetnemu cesarju" Offenbachu je tesno za petami sledil njegov "kronski princ" Alexandre-Charles Lecocq (1832 – 1918), temu pa še štirje skladatelji "A produkcije": Robert Planquette (1848 – 1903), Edmond Audran (1842 – 1901), Louis Varney (1844 – 1908) in André Messager (1853 – 1929). Takoj za njimi prihajajo Louis Ganne (1862 – 1923), Gaston Serpette (1846 – 1904), Victor Roger, Claude Terrasse (1867 – 1913) in v Venezueli rojeni Reynaldo Hahn (1875 – 1947). Če se spomnimo še skladateljev, ki so uspeli na opernih deskah (L. Delibes, G. Bizet, Ch. Gounod, E. Chabrier), a so hkrati služili tudi lahkokrili operetni muzi, se ne moremo izogniti sklepu, da je šlo za zelo mikaven segment glasbenega gledališča. To potrjuje tudi nagla širitev žanra po Evropi meščanske epohe in njegova "homologacija" v različnih deželah: na Dunaj je opereto vpeljal v Dalmaciji rojeni Franz von Suppé (1819 – 1895), sledili pa so mu "operetni kralj" Johann Strauß Sin (1825 – 1899), Karl Millöcker (1842 – 1899), Carl Zeller (1842 – 1898), Karl Michael Ziehrer (1863 – 1922), Richard Heuberger (1850 – 1914), Franz Lehár (1870 – 1947), Imre (Emmerich) Kálmán (1882 – 1953), Oscar Straus (1870 – 1954), Leo Fall (1873 – 1925), Edmund Eysler (1874 – 1949), Leo Ascher (1880 – 1942), Fritz Kreisler (1875 – 1962) in Robert Stolz (1880 – 1975). Na Otoku je triumfiral sir Arthur Seymour Sullivan (1842 – 1900), ki se največkrat omenja kot "siamski dvojček" svojega libretista Williama Schwencka Gilberta (1836 – 1911), njuni dediči pa so bili Edward German (1862 – 1936), Sidney Jones (1869 – 1946), Lionel Monckton (1861 – 1924), Leslie Stuart (1864 – 1928) in Ivan Caryll (1861 – 1921). V Berlinu so slavili svoje mojstre: Paula Linckeja (1866 – 1946), Walterja Kolloja (1878 – 1940; rodil se je kot Elimar Walter Kollodzieyski), Jeana Gilberta (1879 – 1942; v resnici se je pisal Max Winterfeld), Eduarda Künnekeja (1885 – 1953) in Ralpha Benatzkeja (1884 – 1957). Tudi na slovanškem vzhodu evropskega kontinenta je opereta pognala nekaj lepih cvetov: Hrvatje Ivan pl. Zajc (1832 – 1914), Srečko Albini (1869 – 1933) in Ivo Tijardović (1895 – 1976) ter Čehi Oskar Nedbal (1874 – 1930) so bili njeni najbolj znani predstavniki v tem delu sveta, internacionalni uspeh pa je doživel še Slovenec slavonsko-italijanskega rodu Viktor Parma (1858 – 1924). Celo v pradomovini opere, v Italiji, so se nekaterniki trudili z opereto; znameniti milanski glasbeni

¹⁶ Richard Traubner, *Operetta. A Theatrical History*, New York-Oxford 1989, 235.

¹⁷ Richard Traubner, n. d., 234, 235.

¹⁸ Richard Traubner, n. d., 235. Vsaj za Marsa je mogoče reči, da je bil "Fachmann" v libretističnem poslu in se je kot tak tudi zapisal v zgodovino francoskega gledališča.

¹⁹ Les 28 Jours de Clairette. Vaudeville-Opérette en 4 Actes de H. Raymond & A. Mars. Musique de Victor Roger. Partition Chant et Piano, Paris, Choudens Fils, nepagitrane strani na začetku. Klavirski izvleček se liri in ariitvu ljubljanske opere.

Lahkokrila operetna muza

založnik Giulio Riccardi ter nadvse ugledni skladatelji Ruggiero Leoncavallo, Pietro Mascagni in Umberto Giordano so "zagrešili" nekaj ne preveč uspešnih del te vrste. V Španiji so imeli avtohtono obliko lažjega glasbenega gledališča - zarzuelo; v 2. pol. 19. st. je postala povsem podobna opereti. Mednarodni uspeh si je v 2. pol. 20. st. priborila predvsem zaradi "domoljubne" repertoarne politike kar neverjetno velikega števila vrhunskih pevcev z Iberskega polotoka. Tudi v Rusiji niso hoteli zaostajati za evropskim civilizacijskim tokom in njegovimi naplavinami: "nedeljska skladatelja" Aleksander Borodin in César Cui, ki sta sicer pripadala močnemu krdelcu "peterice", se v svoji ustvarjalnosti nista zapisala samo umetniškemu nacionalizmu, temveč tudi čarom vedrega glasbenega gledališča. Pravi bum pa je operetni žanr na ruskih ravninah doživel v času "graditve socializma" - oziroma natančneje v stalinski epohi (Isaak Osipovič Dunajevski je veljal za sovjetskega Lehárja, njegova filmska opereta Volga-Volga pa si je celo pridobila sloves Stalinovega najljubšega filma; Jurij Sergejevič Miljutin; Dmitrij Dmitrijevič Šostakovič). To bi utegnili relativizirati mnenje, da gre pri opereti za ekskluzivno meščansko obliko gledališča. Šefu ruskega in mednarodnega komunizma pač ni mo-

goče očitati pomanjkanja razredne zavesti! Čisto poseben razvoj je opereta doživela onstran velike luže: širokopotezni Američani so se stvari seveda lotili po svoje, zato so na Broadwayu evropski izvozni artikli kraljevali razmeroma kratek čas, potem pa jih je zasenčil muzikal.²⁰

Na Slovenskem je prvo opereto skomponiral Benjamin Ipavec (1829 - 1908); leta 1866 so v ljubljanski čitalnici z velikim uspehom krstili njegovo "kratkočasno spevoigro v jednom delu" Tičnik. Anton Foerster je šest let kasneje doživel uprizoritev svojega Gorenjskega slavčka. Nato je prišel Viktor Parma z uspešnico Caričine amazonke (1902), ki ji je sledilo še več podobnih del; od druge polovice 20-ih let dalje pa so svoje ustvarjalne moči na operetnem odru razdajali Radovan Gobec, Pavel Šivic, Marjan Kozina, Janez Dobeic, Alojzij Mav, Janko Gregorc in Samo Hubad. Po drugi svetovni vojni se je kulturni politiki "ljudske oblasti" ta žanr zdel preveč dekadenten in meščanski (Janko Gregorc je bil postavljen celo pred "sodišče narodne časti") - čeprav je bilo vsaj od objave Dedičeve biografije maršala Tita znano, da jugoslovanski državno-partijski šef ljubi dunajsko lahko glasbo, ta oznaka pa na koncu koncev zaobsega tudi opereto (z njenim poslednjim vlemojstrom Robertom Stolzom, ki je kariero začel v Mariboru, je Josip Broz hitro našel zelo razumevajoč stik).²¹ Če se osebni okus jugoslovanskega komunističnega voditelja ni bogveka razlikoval od okusa sovjetskega diktatorja J. V. Stalina, pa sta se korenito razlikovali glasbeni usmeritvi njunih režimov: v Sovjetski zvezi so s kritiko "formalizma" dodobra pristigli peruti modernistični avantgardi, v Jugoslaviji pa so bili glasbeni sovražnik številka ena ustvarjalci lahkotnejših žanrov (opereta, jazz, z velikim nezaupanjem so se motrili tudi podvigi ansambla bra-

²⁰ Prini. R. Traubner, n. d., Jože Sivec, *Opera skozi stoletja*, Ljubljana 1976, 259 - 266; 530 - 537.

²¹ V. Dedič, Josip Broz Tito. *Prispevki za življenjepis*. Ljubljana 1953, 69: "Ob nedeljati popoldne, ko ni bilo dela /v tovarni avtomobilov v Dunajskem Novem mestu - bilo je to pred 1. svetovno vojno/, je Joža /Broz/ s tovariši zalajal na Dunaj. Najrajši je hodil v dunajske varieteje, kjer so ob lahkih dunajskih valčkih čarodeji in klovnii izvajali svoje čarovnije. /.../ Skupno s svojimi tovariši je odšel /kajpak J. B./ nekega dne k nekemu staremu plesnemu učitelju. 'Valček sem se hitro naučil,' pripoveduje Josip Broz, 'toda preglavice mi je delala kadrilja in poloneza. Stari učitelj je bil trdovraten in mi je venomer govoril: 'Naučiti se moraš vse ali nič.' Na str. 736 pa beremo: 'Tito je zelo muzikaličen. Vprašal sem ga, katera glasba mu je najljubša. 'Dunajska lahka glasba' je odgovoril Tito."

tov Avsenik). Kakšen delež so imeli pri tem modernistični (ter na drugi strani tradicionalistični) muziki in premišljevalci o glasbi, ki so se udeležili narodnoosvobodilnega boja, bo še treba raziskati; čisto gotovo pa je, da maršal Tito na vse te turbulence ni vplival²² (za razliko od njega je J. V. Stalin osebno iniciral znani napad na glasbo D. Šostakoviča v moskovski Pravdi 28. januarja in 6. februarja 1936).

Opereta je bila – in je še – na vseh zemljepisnih dolžinah oziroma širinah "posel". Franz Lehár, ki je doslej z njo najbrž največ zaslužil, je bil dolarski milijonar že dve leti po prvi uprizoritvi Vesele vdove (1905). Seveda je opereta v svojih vrhuncih tudi umetnost, toda kadar koli je gledališka blagajna začela izkazovati pasivo in se utapljati v rdečih številkah, so se odrski ljudje oprijeli tega žanra kot poslednje rešilne bilke (in le redko jih je pustil na cedilu). Na naravnost velikoserijsko proizvodnjo operet je po eni strani vplivala neurejenost avtorskih pravic v 19. stoletju, ki je poklicne skladatelje in libretiste silila k vedno novim delom, po drugi strani

pa so bili ljudje željni zabave: tako povpraševanje kot produkcija sta bila velika, medtem ko je bil Hollywood šele v povojih. Posebej pisci besedil, ki so do potankosti obvladali žanrske konvencije – čudno je, da literarna zgodovina le v lirični sferi ceni vrste pisanja s trdnimi pravili (npr. sonet, ki je na Slovenskem kar nekaka kulturna forma literature), v pripovedni (npr. kriminalka) ali dramatiški (libreto) pa prav nič! –, so se razvili v prave fabrikante: Offenbachu je "štof" dobavljal tandem Henri Meilhac-Ludovic Halévy, na Dunaju je deloval podoben par F. Zell-Franz Friedrich Richard Genée, pozneje pa še Victor Léon, Leo Stein in mnogi drugi... Med mojstri obrti se najde tudi naše gore list – Bruno Wradatsch, ki je bil leta 1883 rojen v Kozjem. Seveda je možakar spretno zabilisal neuglednost svojega rodu ter si nadel nadvse imeniten psevdonim Bruno Hardt-Warden!²³

Narod naš dokaze hrani...

Cankarjev prevod Rogerjeve operete se ni ohranil v celoti; na voljo nam je samo slovensko besedilo petih točk, ki je bilo leta 1898 vpisano v klavirski izvleček pod izvirni francoski tekst. Kljub temu gre za dokaj obsežno "zadevo", saj je Klarica na vojaških vajah celovečerna opereta v 4 dejanjih.

Do najdbe – oziroma točneje vnovičnega javnega registriranja – kar zajetnega "korpusa" doslej neznanih Cankarjevih verzov je prišlo po spletu srečnih okoliščin: Društvo slovenskih književnih prevajalcev je na pobudo Toneta Smoleja svoje letošnje strokovno srečanje namenilo problemu poslovenjanja libretov in drugih petih besedil. Ker sem bil prijazno povabljen k sodelovanju,²⁴ sem se pri pripravljanju referata napotil v arhiv ljubljanske opere, ki ga v zadnjem času z izjemno skrbjo vodi Boštjan Strniša. Tema, ki sem se jo namenil obdelati, je zadevala starejše slovenske libretistične prevode – nekako do nastopa "klasika" Nika Štritofa. Ob mnogih Funtkovih, Ganglovih in Pugljevih "ponašitvah", ki so bile vpisane v klavirske izvlečke oper, mi je nadvse prijazni arhivar potisnil v roke tudi na videz neugleden zvezek z naslovom Les 28 Jours de Clairette in me opozoril, da gre za delo, ki ga je prevedel Ivan Cankar. Pri pre-

²² Tudi okus drugih vodilnih graditeljev socializma na naših tleh se ni bistveno razlikoval od Titovega (z izjemo Edvarda Kardelja-Krištofa, ki je bil zagledan v Beethovna in Wagnerja); tako je Mitja Ribičič-Ciril iz refrena angleškega hita leta 1934 – *Isle of Capri* židovskega skladatelja Wilhelma Grosza (1894 – 1939) – "skoval" (se reče: preplagiral) melodijo svoje uspešnice *V miraku gozda ob tabornem ognju*. Izvirno besedilo *Plumija Kennedyja* pa je bilo takole (komaj si lahko predstavljamo večje nasprotje od Ribičičeve verzije):
*Somewhere far away
 over Naples bay
 that's where my thoughts keep on turning
 down by the sea
 where romance came to me.
 Picturing the scene
 and what might have been,
 but it's in vain that I'm yearning,
 Fate changed it all
 and I'm left to recall.
 'Twas on the Isle of Capri that I found her,
 beneath the shade of an old walnut tree,
 Oh, I can still see the flow'rs blooming round her,
 where we met on the Isle of Capri.
 She was as sweet as a rose at the dawning,
 but somehow fate hadn't meant her for me,
 and though I sailed with the tide in the morning
 still my heart's on the Isle of Capri.
 Summer time was nearly over,
 blue Italian sky above,
 I said 'Lady, I'm a rover,
 can you spare a sweet word of love?'
 She whisper'd softly 'It's best not to linger',
 and then as I kissed her hand I could see,
 she wore a plain golden ring on her finger,
 'twas good-bye on the Isle of Capri.
 'Twas on the Isle, etc.*

²³ *Literatur in der Steiermark, Gradec 1976, 268.*

²⁴ Slovenski prevajalci namreč v ničemer niso podobni mrkogledim slavistom, katerih jeznoriti baroni pri pričit izobčijo in izbršijo iz stroke ljudi, ki se ne uklanjajo njihovim muham.

"Operetni cesar" Jacques Offenbach

tresu Repertoarja slovenskih gledališč se je brž izkazalo, da je bila Rogerjeva opereta v slovenščini uprizorjena samo leta 1898 in da je potem takem njen arhivirani klavirski izvleček nujno v zvezi s takratno izvedbo. Takoj se je zastavilo vprašanje, ali ni morebiti rokopis slovenske verzije besedila, ki je vnešena kar pod francoski izvirnik, prevajalčev. Dal sem si narediti kopijo celotnega klavirskega izvlečka in potem odhitel primerjati rokopis Clairette oziroma Klarice s teksti, ki jih je zagotovo zapisala roka Ivana Cankarja. V kratkem času se je pokazalo, da je pod notami mogoče najti značilni Cankarjevi črki – veliki "N" in mali "k". Prav tako se je ujemal kot ležeče pisave in tudi pogosto označevanje naglasa, ki je značilno za našega največjega pripovednika, ni umanjalo. Edino malo črko "z" je Cankar pozneje (npr. v "predgovoru" k *Podobam iz sanj* ali v rokopisu govora o Slovincih in Jugoslovanih) pisal drugače. Vendar pa se mali "z", kakršen je izpričan v klavirskem izvlečku Klarice na vojaških vajah, najde tudi v nekaterih Cankarjevih delih (npr. v rokopisu komedije *Za narodov blagor*).²⁵ Zatorej lahko brez prevelikega tveganja rečemo, da je prevajalec sam vnesel slovensko besedilo v klavirski izvleček. To bi pomenilo, da glede not Cankar morebiti le ni bil tolik analfabet, kakor je zatrjeval.

²⁵ Namenoma omenjam Cankarjeve rokopise, ki so lahko dostopni širši javnosti ("predgovor" k *Podobam iz sanj* je npr. dosegljiv v zbirki *Naša beseda – Ivan Cankar, Izbrano delo VII*, Ljubljana 1970, 206, odlomek rokopisa komedije *Za narodov blagor* pa v 1. zvezku *Enciklopedije Slovenije*, Ljubljana 1987, 412; na str. 413 iste knjige je objavljen odlomek rokopisa predavanja *Slovinci in Jugoslovani*).

Naslednje pomembno vprašanje, ki se sproža ob odkritju, se glasi: Ali je Cankar prevajal iz francoskega originala ali pa iz kakšne nemške verzije besedila? Ta problem zaenkrat puščam ob strani, je pa vsekakor mogoče reči, da prevod Klarice glede na izvirnik pomensko ni nič neustreznejši kot mnoge druge poslovenitve libretov. Prej narobe. Ni tudi mogoče spregledati, da Cankarju verz lepo teče, čeprav se je prevajanja operete o Clairetti najbrž lotil ne z levo roko, temveč z levo nogo – za ljubi kruhek. Pri tem v oči vsekakor padejo nekatere omilitve francoskega besedila, ki so bile potrebne za uprizoritev v deželi (hiper)moraličnih šentflorjanskih poštenjakarjev.

V klavirskem izvlečku Klarice na vojaških vajah se najdejo še vpisi neke druge roke (z debelim svinčnikom). Ker gre za zapis besedilnih iztočnic (ob koncu dialogov oziroma pred začetkom glasbenih točk) in za oznake, kateri instrument igra na določenem mestu, je mogoče z veliko gotovostjo sklepati, da se je v ljubljanskem opernem arhivu ohranil klavirski izvleček Rogerjeve operete, ki ga je uporabljal dirigent Hilarij Benišek. Tudi uporaba posameznih čeških besed pri pripombah bi kazala na to.²⁶

Potemtakem je mogoče ugotoviti, da je prav ob 80-letnici Cankarjeve smrti in ob 100-ti obletnici slovenske uprizoritve Klarice na vojaških vajah prišlo do pomembnega odkritja, ki osvetljuje zgodnejši literarni razvoj našega najvidnejšega pisatelja in dramatika. To pa še ni vse, kajti najden je bil tudi Cankarjev prevod libreta *Parmove Stare pesmi*, ki je doslej veljal za nedosegljivega.²⁷

Pričujoča objava besedila Klarice na vojaških vajah skuša kolikor le mogoče ohraniti pravopisno podobo izvirnega Cankarjevega rokopisa. V oklepaju so navedene prečrtane variante (kolikor jih je bilo mogoče razbrati). Tudi imena nastopajočih oseb so navedena v izvorni obliki, saj jih prevajalec ni slovenil (razen izjemoma, npr. Benoá). Najbolje je, da kar takoj prepustimo besedo Ivanu Cankarju in Klarici, ki se je z njim znašla na literarnih manevrih!

²⁶ Na platnicah je odtisnjena štampiljka znanega dunajskega gledališkega posrednika in advokata dr. O. F. Eiricha, ki je očitno pridobil zastopstvene pravice avtorja za Austro-Ogrsko.

²⁷ Slovensko besedilo *Stare pesmi* bo objavljeno v naslednji številki *Zgodovine za vse*.

Zusammenfassung

Die Trompete ruft
oder: Ivan und Klarica auf Manövern

Der Schriftsteller Ivan Cankar (1876 - 1918) übersetzte im Jahr 1898 für die Inszenierung am Landestheater in Laibach das Operettenlibretto des französischen Komponisten Victor Roger (1853 - 1903) *Les 28 Jours de Clairette*. Die Übersetzung galt als verloren, bis heuer im Archiv der Laibacher Oper ein Klavierauszug der erwähnten Operette gefunden wurde, in dem der slowenische Text der Gesangsnummern eingefügt war. So hat sich ein großer Teil von Cankars Übersetzung doch erhalten, denn der unter die Noten und das französische Original eingetragene slowenische Text stammt von Hand des Übersetzers. Die Auffindung von Cankars Übersetzung ist nicht zuletzt wegen Cankars Abneigung gegenüber den "leichter-

en" Theatergenres erstaunlich; außerdem ergänzt sie unser Wissen über Cankars große Gewandtheit im Reimen.

Rogers Operette, deren Originaltext von H. Raymond und A. Mars verfaßt worden war, wurde am 3. Mai 1892 in Paris uraufgeführt. Die erfolgreiche slowenische Erstaufführung fand am 8. November 1898 in Laibach statt, mit Hilari Benišek als Dirigenten und Rudolf Inemann als Regisseur (weitere Aufführungen folgten am 10. und 20. November desselben Jahres). Dies weist auf die Aktualität des Repertoires des ersten slowenischen professionellen Theaters hin, das in Laibach seit dem Jahr 1892 tätig war. Gerade Operetten waren in jener Zeit beim slowenischen Bürgertum sehr beliebt. In der vorliegenden Abhandlung wird der Text der slowenischen Übersetzung von Rogers Operette veröffentlicht.

LES 28 JOURS DE CLAIRETTE

ACTE I

CHOEUR DES MODISTES.

No 1.

LES MODISTES ET LES CLIENTES:

Da izbran bo klobuček tvoj,
Eleganten res in krasán,
Koketen in najlepši kroj,
Poslednji glas pariške mode,
Nališpaj vestno ga odslej
Po najnovejši modi tej,
Nališpaj vestno ga odslej
Po najnovejši modi tej!
Kajti tukaj samó
Vsaki čas se dobó
Najkrasnejše pač blagó,
Najkrasnejše pač blagó,
Kajti tukaj samó
Vsaki čas se dobó
Najkrasnejše res blagó.
Da izbran bo klobuček tvoj,
Eleganten ves in krasán,
Koketen in najlepši kroj,
Poslednji glas pariške mode,
Nališpaj vestno ga odslej
Po najnovejši modi tej!

◇ ◇ ◇

Iztočnica za št. 2:

MICHONNET: ...Ali imate vse, kar zahtevam?

PETIT RONDEAU.

No 2.

MICHONNET:

Najprvo hočem pri dekletu
Nežno rokó,
In njeno lice bodi v cvetu

(In kar (?) globoko spi v korsetu,)

In pa polnó.

(Naj bo krasnó.)

Jaz imam vse to, poglej samó, poglej samó;

Jaz imam vse to, poglej samó, poglej samó!

Blesteča polt in ustna rdeča,

Kot črešnji dvé,

Očesca plava plameneča,

Kot zvezdi dvé!

LES MODISTES:

Jaz imam vse to, poglej samó,

Jaz imam vse to, poglej samó, poglej, poglej samó.

MICHONNET:

Naj bo blondinka ali bruneta,

To ni mi mar,

Meni polno telo dekleta

Je glavna stvar!

LES MODISTES:

Jaz imam vse to, poglej samó, poglej samó,

Jaz imam vse to, poglej samó, poglej, poglej samó!

MICHONNET:

Naposled ta prelepa deva,

Ta cvet izbran,

Ah, naj bo kakor mati Eva

Na prvi dan!

LES MODISTES:

Jaz imam vse to, a...

MICHONNET (govoré):

A...

LES MODISTES:

A...

A več naprej ne gre takó,

A več naprej ne gre takó!

MICHONNET:

A več naprej ne gre takó!

◇ ◇ ◇

Iztočnica za št. 3:

BÉRÉNICE: ...Ves dan letam okoli in iščem.

Strašno življenje!

COUPLETS.

No 3.

BÉRÉNICE:

Živel je, kot se govori,
Globoko v grški deželi
Mož filozof nekdanje dni,
Na daleč znan po zemlji celi!
Iskal človeka noč in dan,
Podoben duši izgubljeni,
Ah, ti nesrečni modrijan,
Tako godi se tudi meni!
Povsod, povsod hitim neprestano,
Ah, ni ga več,
On, ki zadal mi srčno rano,
Ah, šel je preč.
Jaz iščem njega,
Ah, ni ga več,
Ah, šel je preč,
Ah, šel je preč.
S svetilko svojo sredi dne
Po mestu naokrog je hodil,
Pretaknil trge in cesté,
Kot jaz, ah, siromak je blodil!
A drugi vzrok je bil pač to,
Ki dal miru ni duši učeni.
In vendar prav, ah prav tako,
Tako godi se tudi meni.
Povsod, povsod hitim neprestano,
Ah, ni ga več!
On, ki zadal mi srčno rano,
Ah, šel je preč.
Jaz iščem njega
In ni ga več.
Ah! Ah, šel je preč,
Ah, šel je preč.

Iztočnica za št. 4:

CLAIRETTE: ...In zapomnite si: borenje, to je jedino
na sveti! Jedna, dve!

COUPLETS.

No 4.

CLAIRETTE:

Samo borenju moja hvala,
Da najti mogla sem možá.

Le spretnost moja mu je znala
Skloniti vpornega duhá!
Ah, znale deklice poštene
Nič nismo téga prejšnji čas
In plakale smo zapuščene,
Če ljubček je prevaral nas.

In terco in kvarto in kvinto in primo,
Zdaj naprej, odbij,
Zdaj nazaj,
Zdaj nazaj,
Kdor žali nas, ga podučimo,
S krepko rokó:
Tok!

Pojdite no!

LES MODISTES:

In terco in kvarto in kvinto in primo,
Zdaj naprej, odbij,
Zdaj nazaj,
Zdaj nazaj,
Kdor žali nas, ga podučimo
S krepko rokó:
Tok!

Pojdite no!

CLAIRETTE:

Kadar vam kdo sveto prisega:

Jaz ljubim te, ti srček moj,
Obraz tvoj, ah, mi srce bega,
Reci, da sem jaz ljubček tvoj!
Še predno kaj mu dovolite,
Kar on vas prosi presladkó,

Branite se in mu recite:

“Ljubček zlati moj, glej... takó!”

In terco in kvarto in kvinto in primo,
Zdaj naprej, odbij,
Zdaj nazaj,
Zdaj nazaj,
Kdor žali nas, ga podučimo
S krepko rokó:

Tok!

Pojdite no!

LES MODISTES:

In terco in kvarto in kvinto in primo,
Zdaj naprej, odbij,
Zdaj nazaj,
Zdaj nazaj,
Kdor želi nas, ga podučimo
S krepko rokó:

Tok!

Pojdite no!

Iztočnica za št. 4 bis:
OCTAVIE: ...In zdaj, gospodične, na delo, jaz ostanem
v prodajalni sama.

SORTIE.

No 4 bis.

LES MODISTES:
In terco in kvarto in kvinto in primo,
Zdaj naprej, odbij,
Zdaj nazaj,
Zdaj nazaj,
Kdor žali nas, ga podučimo
S krepko rokó:
Tok!
Pojdite no!

◆ ◆ ◆

Iztočnica za št. 5:
VIVAREL: ...Še enkrat? Kaj je zblaznela? Torej:

DUETTO.

No 5.

BÉRÉNICE:
Gorak poljubček daj ti zdajle meni,
Na ustna željna daj mi ga sladkó,
Da bo odmeval sladki glas ognjeni
Dolgó, dolgó.
VIVAREL:
Dolgó, dolgó!
BÉRÉNICE:
Daj mi jih deset, sto, ah, na tisoče,
Objemi me tesnó, ti ljubček moj!
Ah, Emil, jaz te ljubim tako vroče!
Da žališ me, nič se nikar ne boj!

VIVAREL:
O bog, o bog, kaj se godi z menoj!

BÉRÉNICE:
Ne, ne, ne veš kako,
Kako je ljubkanje sladkó!
Ne, ne, ne veš kako,
Kako presrečna sem jaz s tabó!
Ne, ne, ne veš kako,
Kako je ljubkanje sladkó,
Ne, ne, ne veš kako,
Kako presrečna sem s tabó!

VIVAREL:

Ne, ne, ne ve kako,
Kako je ljubkanje sladkó.
Ah, bog, to je strašnó,
Če mojá žená vidi to.
BÉRÉNICE:
Kako je v objemu sladko nama,
Kako to srcu dobro dé!

VIVAREL:

Kako to srcu dobro dé,
Kako je v objemu sladko nama!
BÉRÉNICE:

Li čuti srečo ti srce,
Tako kot čutim jo jaz sama?

VIVAREL:

Jaz čutim jo, sam bog to ve,
Tisočkrat bolje kot ti jo sama,

Bolj kot ti sama!

BÉRÉNICE:

Ah, ne, ne, ne veš kako,
Kako je ljubkanje sladkó!
Ne, ne, ne veš kako,
Kako sem srečna jaz sladkó!

Ah, sladko!

VIVAREL:

Ne, ne, ne ve kako,
Kako je v srcu mi hudo!
Ah, bog, to je strašnó,
Če moja žena vidi to!
Ah, strašnó!

◆ ◆ ◆

Iztočnica za št. 6:
VIVAREL: ...Ali si ljubosumna?
CLAIRETTE: Da, ljubosumna sem!

COUPLETS.

No 6.

CLAIRETTE:
Le dobro zdaj me poslušajte,
Kar pravim vam, to šala ni:
Jaz sem vam zvesta, a skušajte,
Da ste mi zvesti tudi vi!
Jaz, veste, da nisem koketa,
To hočem prav tako od vas,
V tej stvari vlada naj pri nas
Popolna reciprociteta.
Da, gospod, dobro čujte me,
Da z menoj, da z menoj: ali nič ali vse;

Da, gospod, dobro čujte me.
 A kdor tega neče,
 Naj uboga ali naj reče:
 Da, z menoj – ali nič ali vse! Vse!
 Gospod, vi dobro me poznate,
 Da boljše gospodinje ni,
 Uživate to, kar imate,
 In drugo naj vas ne skrbi!
 A jaz ne maram goljufije
 In varala vas bom takoj,
 Če bi vživali za menoj
 Še druge sladke liezije!
 Da, gospod, dobro čujte me,
 Da z menoj, da z menoj: ali nič ali vse,
 Da, gospod, dobro čujte me!
 A kdor tega neče,
 Naj uboga ali naj reče:
 Da, z menoj – ali nič ali vse! Vse!

Iztočnica za št. 7:
 BENOIT: ...Bedak!
 MICHONNET: Bedak? Čakaj malo.

FINAL.

No 7.

VIVAREL:
 Tedaj, tedaj le končajte to stvar,
 A če hitro ne nehate, pride stražar!
 MICHONNET:
 Ah, stražar, ah, stražar ta je pravi,
 Če pride, jaz mu dam, jaz mu dam po glavi!
 A pojdi zdaj, ne bodi tak!
 Ali vidiš to, ali vidiš to, ti, sladki vrag!
 BENOIT:
 Ah! Na pomoč! Pomagajte!
 MICHONNET:
 Ah! Na pomoč! Pomagajte!
 LES MODISTES:
 Kaj je ta hrup, kaj pomeni to?
 Zakaj, zakaj kriči nekdo?
 CLAIRETTE:
 Odstopite in čujte,
 Kakšen vrag moti vas;
 Zdaj stojim tukaj jaz!
 Tedaj, tedaj takoj mirujte!
 MICHONNET:
 Oh, la la!

BENOIT:
 Kakšna pest! Oh, la la!
 MICHONNET:
 Kakšna pest! Oh, la la!
 Kaj hoče tu ženska ta?
 CHOEUR:
 Kdo ima ta boj na vesti,
 Škandal na mirni cesti,
 Kdo motil je ljudi, motil je, kdo motil je ljudi?
 (Kdo je motil ljudi, kdo je motil, kdo je motil ljudi?)
 Kdo prišel je ruvanje,
 Kdo vpil na pomaganje,
 Naj sam se oglasi, naj sam se oglasi!
 (Naj se sam oglasi! Naj se sam oglasi!)
 MICHONNET:
 On sam!
 BENOIT:
 On sam!
 VIVAREL:
 On sam!
 CLAIRETTE:
 On sam!
 CHOEUR:
 On sam, on sam, da, da, da, da!
 MICHONNET:
 On sam!
 BENOIT:
 On sam!
 VIVAREL:
 On sam!
 CLAIRETTE:
 On sam!
 CHOEUR:
 On sam, on sam, da, da, da, da!
 BENOIT:
 Ne!
 TOUS:
 Da!
 MICHONNET:
 Ne!
 TOUS:
 Da!
 LE GARDIEN:
 To ne briga stražarja,
 Pojdite pred komisarja!
 LES MODISTES:
 Tako je prav, tako je prav!
 (Tako je to, tako je to!)
 CLAIRETTE:
 Da, stražar, to je res tako!
 BENOIT:

Prav za prav...
CLAIRETTE:
Tiho zdaj! Tiho zdaj in mirnó!

Vse bote razložili,
Ko bo htel komisar!

CHOEUR:
Vse bote razložili,
Ko bo htel komisar!

CLAIRETTE:
Kaj bote govorili,
To pa je vaša stvar...

CHOEUR:
Kaj bote pa govorili,
To pa je vaša stvar...

CLAIRETTE:
Če ste čista, kriva nista,
(Srce naj vam ne bije,)

Pravice kar iskat
(Ker pravičen bo sod,)
Pri gospodi, povsodi,
(Komisar policije)
Vsak da nam jo rad!
(Je dober gospod.)

Naprej, naprej, ne stojmo,
Na mesto hitro pojmo,
Le hitro naprej,
Nič ne stoj, ne glej!
(Nič ne stoj in ne glej!)

CHOEUR:
Naprej, naprej, ne stojmo,
Na mesto hitro pojmo!
Le hitro naprej,
Pa nič ne stoj, ne glej!
(Nič ne stoj in ne glej!)

CLAIRETTE:
V družino če pošteno
(Če v družino pošteno)
Razpor se hud vsesa...

CHOEUR:
V družino če pošteno
(Če v družino pošteno)
Razpor se hud vsesa...

CLAIRETTE:
...Mož vara svojo ženo,
Žena vara moža...

CHOEUR:
...Mož vara svojo ženo,
Žena vara moža...

CLAIRETTE:
...Mi že vemo, kamo gremo
(Brž je konec razprtije,)

Si pravice iskat;
(Ker pravičen je sod,)
Pri gospodi, povsodi,
(Komisar policije)
Vsak da nam jo rad!
(Je prijazen gospod.)
Naprej, naprej, ne stojmo,
Na mesto hitro pojmo,
Le hitro naprej,
Nič ne stoj in ne glej!
CHOEUR:
Naprej, naprej, ne stojmo,
Na mesto hitro pojmo,
Le hitro naprej,
Pa nič ne stoj, ne glej!
(Nič ne stoj in ne glej!)
Tedaj naprej, tedaj naprej,
(Tedaj naprej, hitro naprej,)
Pa nič ne stoj, pa nič ne glej!
(Naprej, nič ne stoj in ne glej!)
Le naprej, naprej, naprej, le naprej!
(Naprej tedaj, le naprej, le naprej!)

ACTE II

INTRODUCTION ET CHOEUR.

No 8.

CHOEUR:
Le z vodo čisto vmij se,
(Z vodo čisto umij se,)
Po vseh udih polij se,
Z vodo, z vodo vmij čistó,
Z vodo, z vodo vse telo;
Voda čista in studena,
To je naša higijena,
Z vodo, z vodo vmij čistó,
Z vodo, z vodo vse telo,
Z vodo vmij čistó, da, z vodo vse telo!

MICHONNET:
Umivalnik naš je velik vodnjak
In nič družega ne rabi vojak!
Ni treba ne parfuma in ne mila,
Ni treba kemičnega lepotila;
Brez skrbi se umiva v vodi on -
In poleg njega pije njegov konj.

CHOEUR:
Brez skrbi se umiva v vodi on -
In poleg njega pije njegov konj!
Le z vodo čisto vmij se,

(Z vodo čisto umij se,)
Po vseh udih polij se,
Z vodo, z vodo vmij čisto,
Z vodo, z vodo vse telo;
Voda čista in studena,
To je naša higijena.
Z vodo si čistó
Umij vse telo!
Umij vse telo!

Iztočnica za št. 8 bis:
MICHONNET: ...8 dni aresta, to ni kar tako!

SONNERIE DU PANSAGE.

No 8 bis.

Trompettes dans la coulisse.

Iztočnica za št. 9:
GIBARD: ...V prvi vrsti imam zahvaliti to srečo
svoji uniformi.

COUPLETS.

No 9.

GIBARD:
Da žensko pridobi srce,
Ni srečnejšega od vojaka,
Za njim le gleda deva vsaka,
Le k njemu stezajo roke:
Bog vé zakaj, a to je norma
Za vedno, dokler stal bo svet.
Zaljubljeno srce deklet
Premoti naša uniforma!
Tu je vojak! Tu je vojak!
Tu je vojak, ah, lep je vsak!
Le k nam obračajte glavíce,
Vse žene, vdove in ve device -
Tu je vojak,
Vse gledajo kot golobice
In obraz gori kot mak!
Če pride k ženski lep huzar,
Še komaj dobro ga pogleda,
Še komaj dobro se zaveda,
Že svoje srce dá mu v dar.

Bog vé zakaj, a to je norma
In zgodovina nas uči,
Da srca vsa in vse oči
Premoti naša uniforma!
Tu je vojak! Tu je vojak!
Tu je vojak, ah, lep je vsak!
Le k nam obračajte glavíce,
Vse žene, vdove in ve device -
Tu je vojak,
Vse gledajo kot golobice
In obraz gori kot mak!

Iztočnica za št. 10:
CLAIRETTE: ...Poglejte v vojašnici! Prišla sem torej
pred vojašnico.

RONDEAU.

No 10.

CLAIRETTE:
Pred vrata sem bila stopila,
Srce mi bilo je močno,
Ko sem se malo oddahnila,
Začujem glas: "Kaj pa je to?"
Prestrašim se, ah, verjemite,
In kdo bi se tega ne bal:
Pred mene stopi general
In de: "Kam, dušica, hitite?"
Pardon, pravim, pardon! -
In se smehljam...

Neprevedeno besedilo:
Je viens demander un marchis, un marchis!
Un marchis? Je viens d'mander un marchis!

"Ah!" dé on, "ti dekle cvetoče,
Da bi jaz bil mlad, hm... Da!...
Bi imel... Jaz bi... Sakré... A kaj se hoče!
No, glejte, tam je kolonel!
No, torej, tam je kolonel!...
Ta ljubeznivo me vzprejel je,
Zaljubljeno se mi smehljaj,
Nedolžno me čez pas objel je
In h komandantu me poslal!
Komandant ni bil prav nič nežen,
O, moj bog, še zdaj me je sram;
On je bil, ah, tako nadležen,
In htel, da mu poljubček dam,

En poljub, ah, stvar vam je znana,
 En poljub, kaj bo ti hudo...!
 A nato... Ah, moj bog, nato
 Me poslal je pred kapitana!
 Ah, kapitan, ognjena kri...
 (Ah, kapitan, mlad in goreč...)
 Težko sem se mu ubranila,
 Branila sem se in prosila,
 Sitnejši je kot vsi!
 (Ker on zahteval je preveč!)
 Na srečo se je stvar končala,
 Ker da bi šlo tako nazaj!
 Od kapitana do generala
 Hoteli bi... Hoteli bi – jaz ne vem kaj!

◇ ◇ ◇

Iztočnica za št. 11:
 CLAIRETTE: ...Poslušala sem pri vratih.
 GIBARD: A?
 VIVAREL: Moja žena huzar!

PETIT ENSEMBLE ET COUPLETS.

No 11.

LE CAPITAINE:
 To je Benoá?
 BÉRÉNICE:
 To je Benoá?
 VIVAREL:
 To je Benoá!
 BÉRÉNICE:
 To je Benoá?
 VIVAREL:
 To je Benoá!
 GIBARD:
 To je Benoá!
 LE CAPITAINE:
 Eh, da, to je Benoá?
 CLAIRETTE:
 Eh, da, kdo pa, eh, da, kdo pa!
 Jaz sem Benoá!
 LE CAPITAINE:
 Eh, da, to je Benoá?
 GIBARD:
 Eh, da, to je Benoá! To je Benoá!
 VIVAREL:
 To je Benoá!
 BÉRÉNICE:
 To je Benoá?

VIVAREL:
 To je Benoá!
 BÉRÉNICE:
 To je Benoá?
 VIVAREL:
 To je Benoá!
 GIBARD:
 To je Benoá!
 CLAIRETTE:
 Eh, da, kdo pa,
 Jaz sem Benoá,
 Jaz sem Benoá!
 BÉRÉNICE, VIVAREL, LE CAPITAINE, GIBARD:
 On je Benoá!
 CLAIRETTE:

Jaz sem Benoá, saj me poznate,
 Najboljši fant in lep huzar,
 In to gotovo mi priznate:
 Do dam galanten vsikedar!
 Če srečam kje lepo golobico,
 Takoj požurim se za njo,
 Da zmešam jaz drobno ji glavico,
 Šepečem ji tako sladkó:
 Ah, draga, kam se vam mudi?
 Zakaj povešate oči?
 Jaz sem huzar in rečem vam, rečem vam:
 Težko se je ubraniti nam!
 Tik, tak, tik, tak, tok!
 Ne glej naokrog,
 Zdaj naprej, huzar!
 In ne stoj nikar,
 In ne stoj nikar!
 Zdaj naprej, huzar,
 Tik, tak, tik, tak, tok!
 Ne glej naokrog,
 Sred srcá: tik, tok,
 Zdaj naprej, huzar,
 In ne stoj nikar!
 Zdaj naprej, huzar!
 TOUS:
 Tik, tak, tik, tak, tok!
 Sred srcá: tik, tok!
 Zdaj naprej, huzar!
 In ne stoj nikar!
 Zdaj naprej, huzar,
 Zdaj naprej, huzar!
 CLAIRETTE:
 Življenje uživamo veselo,
 Osem in dvajset kratkih dnij,
 Na iskrem vrancu vso deželo
 Huzar ponosni preleti!

Doma, ah, pa žena zapuščena
Po njem vzdihuje noč in dan
In zvesto revica mu poštena
Zakonski čuva sveti stan!

A on drugod prav tisti čas
Živi veselo kakor jaz;
Jaz sem huzar in rečem vam, rečem vam:
Težko se je ubraniti nam!

Tik, tak, tik, tak, tok!

Ne glej naokrog,
Zdaj naprej, huzar!

In ne stoj nikar,
Več ne stoj nikar!

Naprej zdaj, huzar,
(Zdaj naprej, huzar,)

Tik, tak, tik, tak, tok!

Ne glej naokrog,
Sred srcá: tik, tok,

Le naprej, huzar,
In ne stoj nikar!

Zdaj naprej, huzar!

Tik, tak, tik, tak, tok!

Sred srcá: tik, tok,
Le naprej, huzar!

In ne stoj nikar,
Zdaj naprej, huzar,
Zdaj naprej, huzar!

Iztočnica za št. 12:

VIVAREL: ...Zdaj sva rešena za trenotek.

PETIT CHOEUR.

No 12.

CHOEUR:

Naprej, trompeta se glasi, trompeta že glasi se,

Na vaje kliče nas glasno,

Na vaje kliče nas glasno!

Zatorej hitro, se mudi, le hitro, že mudi se -

In sabljo goło brž v rokó!

Sabljo brž v rokó!

(Le hitro v rokó!)

Iztočnica za št. 13:

PÉPIN: ...Tedaj urno slečita bluze! Trompeta se oglasi
kmalu za odhod.

FINAL.

No 13.

CHOEUR:

Regleman je vojaški cel:

Za razžalenje - duel!

Tako želi kolonel,

(Tako hoče kolonel,)

Slovesni čas je zdaj prišel!

Za razžalenje - duel,

Tako želi kolonel,

(Tako hoče kolonel,)

Slovesni čas je prišel, je prišel!

(Čas slovesni je prišel, je prišel!)

PÉPIN:

Bravo! Bravo!

Brzo nastopite!

Ne odlašajte dolgó,

Ilrabro svojo čast branite

In borite se krepkó!

MICHONNET:

Ah! Vražji meč!

Ah! Jaz sem preč!

Oh, to boli!

Kako temní se pred očmi!

CLAIRETTE:

Slabo mi je, stol prinesite,

Ah, hitite!

Ah, hitite!

BÉRÉNICE:

Da se ne zaduši,

Naj malo zraka dobi!

Ah! To... Ah! A to je dama!

VIVAREL:

Št! Naj ostane to med nama,

To je strašno!

BÉRÉNICE:

Oh, bog! To mi je hudo.

MICHONNET:

Ah, boljše mi je spet sedaj,

Za pomoč hvala vam tedaj!

CLAIRETTE:

Ah, boljše mi je spet sedaj,

Brez zamere, roko, brž rokó mi podaj!

GIBARD:

Oj, čuj ta glas, trompeta kliče,

Da brž zajahamo konjiče.

LES PERSONAGES avec le CHOEUR:

Oj, čuj ta glas, trompeta kliče,

Da zajahamo mi konjiče,

(Da brž zajahamo konjiče,)
Oj, čuj ta glas, trompeta kliče,
Da zajahamo mi konjiče!
(Da brž zajahamo konjiče!)

MICIONNET:

Mene briga le kliče naj,
Na konja jaz ne morem zdaj!

CLAIRETTE:

Brž tedaj! Brž tedaj! Ne kljubuj, ne kljubuj,

Sicer se me, sicer se me varuj!

Sicer se, sicer se me varuj!

Pazite! Zdaj gremo, kokota,

Oj, zdaj gremo na dolgo pot.

In tedaj, pojdi, pojdi, pojdi,

Počijemo si že drugod!

Sprva ne mudi se nič,

Stopaj lahko in drobnó.

VIVAREL, MICIONNET, GIBARD, PÉPIN:

Sprva ne mudi se nič,

Stopaj lahko in drobnó.

CLAIRETTE:

A ko pride čas za to...

VIVAREL, MICIONNET, GIBARD, PÉPIN:

A ko pride čas za to...

CLAIRETTE:

...A ko pride čas za to,

Pa v galop, ti moj konjič!

Pojdi, pojdi, pojdi, kokota, kokota, kokota,

Pojdi, pojdi, pojdi,

Pojdi, pojdi, pojdi,

Pojdi, pojdi, hajd, kokota, kokota, kokota,

Pojdi, hajd, kokota, pojdi, pojdi, hajd, koko!

VIVAREL, MICIONNET, GIBARD, PÉPIN:

...Ilajd! Ilajd! Hajd, kokota,

Pojdi, pojdi, pojdi,

Pojdi, pojdi, hajd, hajd, hajd, kokota,

Pojdi le, pojdi, pojdi, hajd, koko!

CLAIRETTE:

Kadar vzbudi mu želje vroče

Očij prelepih sladki žar,

Ne brani se dekle cvetoče,

Še vselej zmagal je huzar!

Sprva ne mudi se nič,

Stopaj lahko in drobnó.

VIVAREL, MICIONNET, GIBARD, PÉPIN:

Sprva ne mudi se nič,

Stopaj lahko in drobnó.

CLAIRETTE:

A ko pride čas za to...

VIVAREL, MICIONNET, GIBARD, PÉPIN:

A ko pride čas za to...

CLAIRETTE:

...A ko pride čas za to,

Pa v galop, ti moj konjič!

Pojdi, pojdi, hajd, kokota, kokota, kokota,

Pojdi, pojdi, pojdi,

Pojdi, pojdi, pojdi,

Pojdi, pojdi, hajd, kokota, kokota, kokota,

Pojdi, hajd, kokota,

Pojdi, pojdi, hajd, koko!

VIVAREL, MICIONNET, GIBARD, PÉPIN:

...Hajd! Ilajd! Ilajd, kokota,

Pojdi, pojdi,

Pojdi, pojdi,

Ilajd! Ilajd! Hajd, kokota,

Pojdi le, pojdi, pojdi, hajd, koko!

CLAIRETTE, VIVAREL, MICIONNET, GIBARD, PÉPIN:

Ta ra ta ta ra ta ta, ra ta ta, ra ta ta, ta ta ta ta ra ta,

Ta ta ra ta, ra ta, ra ta, ra ta, ra ta,

Ta ta, ta ra, ta ra, ta ra ta!

Pojdi, pojdi, hajd, kokota, kokota, kokota...

CLAIRETTE:

Ah! Ah!

VIVAREL, MICIONNET, GIBARD, PÉPIN:

...Hajd, kokota,

Hajd, koko!

CLAIRETTE, VIVAREL, MICIONNET, GIBARD, PÉPIN:

Pojdi, pojdi, pojdi, hajd, kokota, kokota, kokota!

Pojdi, pojdi, hajd, kokota, pojdi, hajd, koko!

(Pojdi, hajd, kokota, pojdi, pojdi, pojdi, koko!)

Oj, zdaj gremo na dolgo pot,

Počijemo si že drugod,

Oj, zdaj gremo na dolgo pot,

Počijemo si že drugod,

Počijemo si že drugod!

Da, drugod!

ACTE III.

COUPLETS.

No 14.

NICHOTTE:

Čemu mi bode pač denar,

Ni treba meni ga jemati,

Ah, ljubček, to je znana stvar:

Vojaki niso prebogati.

Kar plače on dobi na dan -

Kako bi ljubil s tem kontese,

Visoke dame in princeze?!

Ljubezni vendar je želján!

Eh, nič nikar se me ne boj,
 Preljubljeni huzar,
 Le z menoj, le z menoj!
 Eh, nič nikar se me ne boj,
 Saj to ni taka stvar,
 Le z menoj, le z menoj!
 Če sede v mestu na tramvaj,
 Če na železnici potuje,
 Vojak – tako se čuje vsaj –
 Povsod samo na pol plačuje,
 Na pol samo, še manj celo,
 A jaz ne maram nič jemati!
 Ničesar ne, kar hočem dati,
 To iz ljubezni dam samo!
 Eh, nič nikar se me ne boj,
 Preljubljeni huzar,
 Le z menoj, le z menoj!
 Eh, nič nikar se me ne boj,
 Saj to ni taka stvar,
 Le z menoj, le z menoj!

Iztočnica za št. 15:

CLAIRETTE:
 ...Predrznež!

PETIT FINAL.

No 15.

CLAIRETTE, VIVAREL, MICHONNET, PÉPIN, GIBARD:

Če jaz hočem

Ali nočem –

Ta stvar je jasna kakor dan:

CLAIRETTE:

S smrtjo bom kaznovan,

S smrtjo bom kaznovan,

Ta stvar je jasna kakor dan, da, kakor dan,
 (Ah, stvar je ta, ah, stvar je ta jasna kot dan,)

Da s smrtjo bodem kaznovan!

VIVAREL, MICHONNET, PÉPIN, GIBARD:

S smrtjo bo kaznovan,

S smrtjo bo kaznovan,

Ta stvar je jasna kakor dan, da, kakor dan,

Da s smrtjo bode kaznovan!

ACTE IV

PETIT CHOEUR ET CHANSON DE CASERNE.

No 16.

CHOEUR:

Naprej le, kadrilje lahké,

(Le naprej, kadrilje lahké)

Poskočite deve lepé,

Naprej le, pa zapojmo vmes,

(Le naprej, pa zapojmo vmes,)

Pojoč hitimo v lahki ples!

Ah, počitka dan,

To je da, to je dan krasán,

Spanje kaj nam mar,

(Kaj spanje nam mar,)

Naj pleše huzar!

Naprej le, kadrilje lahké,

(Le naprej, kadrilje lahké,)

Poskočite, deve lepé,

Naprej le, pa zapojmo vmes,

(Le naprej, pa zapojmo vmes,)

Pojoč hitimo v lahki ples!

Iztočnica za št. 17:

GIBARD: ...Torej zapojva!

CHANSON DE CASERNE.

No 17.

MICHONNET:

Ko sta se k vaji odpravljala,
 Trinquetu rekel je Trinquart:

GIBARD:

Žeja strašna me je navdala,

A k vragu šel je moj denar!

MICHONNET:

In v bitki skupaj tam stojita

In top grmi kot še nikdar.

GIBARD:

Oba se klaverno držita,

Trinquetu govori Trinquart,

Trinquetu rekel je Trinquart:

MICHONNET, GIBARD:

Trideset milj in brez pijače, brez pijače, brez pijače,

To je hudo, to je hudo.

Ah, to je res preveč hudo;

Moči ostavljajo Trinquarja, Trinquarja, Trinquarja,

Ah, in Trinquet, ah, in Trinquet krog srca

je bolan težko!

O, moj bog, kako je to neznosno,

Ah, trpeti žejo neizprosno,
Brez pijače le naprej, le naprej,
Brez pijače v prahu in vročini tej!

CHOEUR:

Ra, fla,
Ra, fla, ra fla!

MICHONNET:

Le hitro nad artilerijo,
Vzemita vragu en kanon!

GIBARD:

Ah, le pustita baterijo,
Ah, kaj pomaga en kanon!

MICHONNET:

Še predno pride noč hladeča,
Od žeje sta mrtva oba!

GIBARD:

Ah, strašna je to res nesreča,
Naj jima bog mir in pokoj da!
Naj jima bog mir in pokoj da!

MICHONNET, GIBARD:

Trideset milj in brez pijače, brez pijače, brez pijače,
To je hudo, to je hudo.

Ah, to je res preveč hudo;

Moči ostavljajo Trinquarja, Trinquarja, Trinquarja,
Ah, in Trinquet, ah, in Trinquet krog srca je bolan
težko!

Ah, moj bog, kako je to neznosno,

Ah, trpeti žejo neizprosno,
Brez pijače le naprej, naprej,
Brez pijače v prahu in vročini tej!

CHOEUR:

Ra, fla,
Ra, ra, ra fla.

◆ ◆ ◆

Iztočnica za št. 18:

CLAIRETTE: ...pred vse zbrane častnike ter jim
dokazati, da sem ženska. To bi bilo strašno.

COUPLETS.

No 18.

CLAIRETTE:

Revica pred njimi stojim,
(Pred njimi revica stojim,)
Spršavati so me začeli,
Kako naj se izgovorim,
Ah, saj mi ne bi nič verjeli!
Neveren kot Tomaž je vsak,

Dokažem naj gospodi zviti,
Strašna stvar, ah, da jaz vojak,
Da jaz vojak ne morem biti!
Jaz vem, kako nekdanje dni
Frvolna Frina je ravnala,
In pred strmečimi očmi
(Pred strmečimi očmi)
Nedolžnost svojo dokazala!
V zadregi bila ni pri tem,
pred njo može so bili stari;
A da šlo... bi tako, ne vem,
Pred temi lepimi huzarji!

◆ ◆ ◆

Iztočnica za št. 19:

GIBARD: ...To je ženska!

QUINTETTE.

No 19.

VIVAREL; MICHONNET; GIBARD; LE CAPITAINE:

Da, to je dama!

Resnica sama!

To priča gladki njen obraz;

Norčuje se samo iz nas,

Da, to je res, da, to je dama!

Da, to je dama!

Resnica sama!

To priča gladki njen obraz,

Norčuje se samo iz nas.

BENOIT:

Jaz nisem dama!

To laž je sama!

To priča moški moj obraz;

Kdo vendar je premotil vas,

Ah, da sem jaz, da jaz sem dama!?

Jaz nisem dama!

To laž je sama!

To priča moški moj obraz;

Kdo vendar je premotil vas,

Ah, da sem jaz, da sem jaz dama!?

GIBARD:

Ta otroška nožica!

VIVAREL:

In ta čarobna lica...

MICHONNET:

Ta vitki stas

In ta obraz!

GIBARD:

In ta ustna rudeča!

VIVAREL:

Očesca ta žareča...

VIVAREL, MICHONNET, GIBARD:

...Poglejte jo samo,

Kdo motil bi se pač nad njo?!

BENOIT:

Prisegam vam, da nisem dama,

To kaže vam postava sama!

VIVAREL, MICHONNET, GIBARD:

Ta postava pač govori,

Da moški dama nikdar ni!

VIVAREL, MICHONNET, GIBARD, LE CAPITAIN:

Da, to je dama!

Resnica sama!

To priča gladki njen obraz;

Norčuje se samo iz nas,

Da, to je res, da, to je dama!

Da, to je dama!

Resnica sama!

To priča gladki njen obraz,

Norčuje se samo iz nas,

Da, to je res, da, to je dama!

Da, to je dama!

Da, to je dama!

Da, to je dama!

Da, to je dama!

BENOIT:

Jaz nisem dama!

To laž je sama!

To priča moški moj obraz;

Kdo vendar je premotil vas,

Ah, da sem jaz, da sem jaz dama?!

Jaz nisem dama!

To laž je sama!

To priča moški moj obraz;

Kdo vendar je premotil vas,

Ah, da sem jaz, da sem jaz dama?!

Jaz nisem dama!

Jaz nisem dama!

Jaz nisem dama!

Jaz nisem dama!

◆ ◆ ◆

Iztočnica za št. 20:

VIVAREL: Ah, Klarica! (Objame jo.)

COUPLET, FINAL.

No 20.

CLAIRETTE:

Zdaj, Clairetta, zdaj je paziti,

Čas usodni zdaj je prišel,

Treba zanje bo govoriti,

Ko nas pozove kolonel!

Dame, kličite bravo

In gospodje prav tako,

Dame, kličite bravo

In gospodje prav tako

In vrnite se ročnó!

CHOEUR:

In vrnite se ročnó!

CLAIRETTE:

Da, vrnite se ročnó,

Mi vas čakamo težkó!

Da naša stvar dobro pojde,

Da pojde, da pojde, pojde, pojde, pojde, pojde, pojde
prav ročnó,

Da naša stvar dobro pojde,

Da pojde, da pojde,

Pridite ročnó,

Da vrnite se nam ročnó!

BÉRÉNICE, CHOEUR:

Da! Da naša stvar nam pojde, pojde, pojde, pojde,

Da! Da! Ah, da pojde...

BÉRÉNICE:

...Pridite ročnó,

Da, vrnite se nam ročnó!

CHOEUR:

...Vrnite, vrnite se nam ročnó!